

gelijk te verklaren. Zulk beweren zou onredelijk en ongerijmd zijn.

Doch juist dit beweert de Heilige Schrift, en, op haar getuigenis afgaande, de Christelijke belijdenis dan ook niet. «Daarom, d. i. juist op grond van zijn vernedering, heeft God den Middelaar *uitermate seer verhoogd*», en heeft hem *een naam* gegeven, welke is boven alle namen; «opdat alle tong zou belijden dat hij de Heere is». Ziet men nu helder in, dat naam ook hier bedoelt een *wezenconditie* conform het hoogste ideaal, dan is hiermede uitgemaakt, dat Jezus opvoer in den staat van voltooid verheerlijking; dat deswege niets hem hinderen of belemmeren kon in zijn opvaart, wat bij ons opkomt uit onze vernedering of nog niet voltooid natuur; en dat alzo al hetgeen men ontleent aan de gesteldheid van onze natuur in dit aardsche leven, om 't op Jezus' hemelschen staat over te brengen, op niet anders neerkomt dan op een door niets gerechtvaardigde loochening van het machtige feit, dat de Vader hem van onze beperktheiden heeft vrijgemaakt, en in de harmonie der Volcinding reeds op dat moment heeft doen ingaan.

Dr. A. K.

„Laat ze het patroon afmeten“.

Gij, menschenkind, wijs den huize Israels dit Huis, opdat zij schamrood worden vanwege hunne ongerechtigheden, en laat ze het patroon afmeten. Ezechiel 43:10.

De Heere onze God is de opperste Kunstenaar en Bouwmeester. Heel de *Schepping* is de prachtige productie van zijn Kunstenaars-hand. En van de *Herscheping*, na den val, getuigt de Schrift ons keer op keer, dat ook de toekomst van dit *herstellend* bouwen een Huis, een heiligen Tempel, een Woonstede Gods omhoog zou doen rijzen. En wel zulk een Tempel, waarvan Christus is „de uiterste hoeksteen“, en waarin de uitverkorenen als *levende steenen* worden ingevoegd. Wat God de Heere in het verleden wrocht, nu nog steeds voortzet, en eens voleinden zal, is de wonderbouw van het Goddelijk paleis, waarin eens het leven der heerlijkheid zal doorleefd worden.

Deze reusachtige bouw dient de Schrift ons nu in *tweeërlei* gestalte aan. De ééne op het *bouwtrein*, waarop de bouw gestadig voortgaat; en de andere in het *patroon*, in 't model, in de afbeelding, die toont hoe 't eens worden zal.

Zoo was het reeds bij den Tabernakel. Eerst toonde God aan Mozes „het voorbeeld“, hoe de Tabernakel worden moest, en toen werd de Tente Gods uit schutten en balken saamgesteld. Zoo is er ook onder ons, bij alle bouw van hooger betekenis, enerzijds in lijnen en in tinten een patroon, hoe het huis, hoe de tempel, hoe het paleis eens schitteren zal, en anderzijds is er de bouwplaats, het bouwterrein, de afgesloten ruimte, waarbinnen het fundament gelegd en de opbouw ondernomen wordt.

Op dit onderscheid wijst nu scherp en sterk de laatste dien Ezechiel ontving: „Gij menschenkind, wijs den huize Israels dit Huis, en laat ze het patroon afmeten.“

Dat Huis was er nog niet. De bouw was nog in het eerste begin. Maar hoe 't eens worden zou, kon men nu reeds zien in het patroon, in de afbeelding, in het model, dat Jehovah door zijn profeet er aan Israël van toonde.

Zag Israël enkel den bouw op het bouwterrein, dan verloor het den moed en verviel in wanhoop. En om nu Israël de hoop te verlevendigen en weer moed in te spreken, overhandigde Jehovah aan Ezechiel de heerlijk afbeelding, het patroon, hoe de bouw, als de voleind was, eenmaal Gods glorie verkondigen en het volk van God zaligen zou.

Zag Israël alleen op het terrein waarop men thans aan 't bouwen was, dan zag het niets dan een chaos, maar sloeg het 't oog op de schitterende afbeelding waarop de profeet in lijnen, vormen en tinten zien liet, wat er in de Volcinding uit worden zou, dan sprong 't in heilige verrukking jubelend op. En zoo slingerden de kinderen Gods tusschen den *chaos* op het bouw-erf en het *patroon* dat God hen bewoonden liet.

Die *chaos* op het bouw-erf verwarde hun blik, maar 't Goddelijk *patroon* beloofde de heerlijkste toekomst.

Zoo nu is het nog, als er op groote schaal een prachtdoor verrijzen zal. Het bouwterrein is afgesloten door een onooegelijke schutting. Guurt ge door die schutting heen, dan ziet ge balken en ijzeren stangen, hoopen steenen en zakken kalk, en dit alles dooreen liggen. De arbeiders draven over het terrein op en neer met karren en kruiwagens, beklimmen de steigers, en zetten nieuwe staketselen op. Van den bouw zelf ziet ge, althans de eerste weken, nog zoo goed als niets. Het is één chaos die zich voor u oog uitspreidt. Een verwarrende zonder einde. En van het heerlijk paleis, dat verrijzen moet, ontwaart ge nog zoo goed als niets.

Maar begeef u nu tot den architect, en vraag hem om de plannen, de bestekken, het patroon en de keuring in kleuren getinte afbeelding te mogen zien, — en dan denkt ge aan geen bouwterrein meer, dan vergeet ge den chaos, en voelt u verrukt door den prachtigen bouw, die voor u oog op het doek prijkt in al zijn praal.

En juist zoo is het nu ook bij het Huis, bij den heiligen Tempel dien onze God in de historie bouwde.

Ziet ge ook nu weer enkel op het bouw-erf der volken, dan ligt ook hier alles dooreen, dan ligt kalk dwars over kalk, dan loopt de ééne werkmans hand over de andere heen, en is het in het leven der volken één onafzienbare chaos, waarbij ge u twijfelmoedig afvraagt, hoe hier ooit iets, in hooger stijl, uit worden zal.

Maar dan roept ook nu de Heere zijn trouwe getuigen toe, dat ze aan het verschrikte volk het patroon van den Kunstenaar en Oppersten Bouwmeester zullen toonen. En als dan het enig schoon bestek, het schitterend rijk model, dat in heerlijkst lijf geleverde afbeelding voor het oog van Gods volk ontrolt wordt, dan wijkt alle vrees, dan knielt 't alles saam in stille bewondering voor Gods majesteit neder, en verlustigt 't zich in den bouw dien God bezig is te voleinden.

1) AFMETEN beduidt hier: het patroon van de Woonstede Gods in al zijn deelen en schooneheden nauwkeurig nagaan.

Op het bouwterrein van de volken ligt 't ook nu weer alles verward dooreen. Het wee u van den oorlog en van de hartverscheurende ellende, die volk na volk overvalt, grijpt ons met ontzetting aan. Het is, of er een wilde cyclon over de volken dwarrelt, die vernietigt al wat hij komt aan te grijpen.

Maar zie nu op het patroon dat God voor u oog doet schitteren in zijn Woord. Ontrol de profetie, leg 't beeld der toekomst voor u dat Jezus ons voorhield, tuur op het apostolisch bestek, en verlies u in bewondering voor het nieuw Jeruzalem, de stad met de perlen poorten en de straten van goud, en daarbij de rivier, klaar als kristal, met de boomden des levens langs den stroom — en immers ge gevoelt de tegenstelling.

Nu is God nog aan 't bouwen met daarbij al de chaotische verwarren, die zulk een bouw wel moet opleveren, maar machtig is de opperste Kunstenaar en Bouwmeester, die heel dit reusachtige werk bedacht, ondernam en eens doorzet. Het is, onder al het lijden der historie, geen bouw in 't wilde, die straks misschien gestaakt en gestuit zal worden. Neen, de bouw wordt met vaste hand geleid en doorgezet. Geen lijn in het plan, of die lijn schittert straks uit het steen tegen. Geen buiging in de hoeken van het patroon, of straks ziet ge ze verwezenlijkt. Geen tint of kleur die niet welhaast u tegenschittert. Geen sierad in daklijst en gevel, of eens licht ze den gelukkigen bewoner bij het ingaan in zijn eigen huis toe.

Doch juist die toekomst is niet te bereiken, of men moet op het bouwterrein de stuitende onooegelijkheid, de onrustige verwarren, de angstige waaghalzerij doorworstelen. Denk u dien chaos weg, en het heerlijk patroon zal nimmer zijn muren omhoog doen rijzen.

Dat dit alles u verschrikt, ontzet en beangst, is natuurlijk. Maar juist daarom komt nu uw God, die dit in uw hart leest, in zijn Woord het verrukkelijk patroon van het eens voltooid paleis u voorleggen.

En dan wordt het ook u te moede, als de moeder met haar kindeke.

Een vrouw, wanneer zij baart, heeft smart, maar mag eenmaal het kindeke gebaard zijn, dan verblijdt ze zich en zal niemand haar blijdschap van haar nemen.

Thans de spanning, de angst, de smart van het barenwee der volken, maar eens de volzalige profetie in vervulling ingegaan.

En dan boeit niet 't patroon meer, want dan zal het paleis Gods zelf voor u oog in al zijn heerlijkheid schitteren, en met een Halelujah op de lippen, zal al wie zalig wordt, er ingaan.

Dr. A. K.

Amsterdam, 16 October 1914.

Dinsdag 20 October zal de Vrije Universiteit wederom haar dies natalis herdenken. Ze heeft dan vier en dertig jaar bestaan. Van haar Directeuren, Curatoren en Professoren, die bij haar stichting optraden, zijn de meesten reeds weggevaallen; een nieuw geslacht neemt allengs de plaats der ouderen in. Maar de profetie bij haar geboorte geuit, dat „haar stichting een gebeurtenis was, wier spoor allicht teekenen kon in de toekomst der natie“, is vervuld geworden. Niet alleen staat ze nog door de gunste Gods, maar ze heeft ook een eigen plaats zich veroverd in de geschiedenis van ons volk, en al voelt ook zij den druk der tijden, ze gaat toch met moed de toekomst tegen, haar hulpe verwachtend van den Heere alleen.

Op den vooravond van haar stichtingsdag zal des avonds te 8 ure in de Keizersgrachtkerk naar goeder gewoonte een bidstond worden gehouden, waar de welbekende Rotterdamse predikant Ds F. C. Meyster als voorganger zal optreden. Onder de leerlingen onzer Universiteit heeft Ds. Meyster niet het minst naam wegens de uitnemende gaven van het woord hem geschonken; nog kort geleden heeft Amsterdam hem als haar Dienaar beroepen; van hem mag dan ook een ernstig en aangrijpend woord verwacht worden, als inleiding tot het gebed. Mogen we de voorstanders onzer Hoogeschool te Amsterdam nogmaals dringend opwekken om door een trouwe opkomst te toonen, dat onze Hoogeschool hun metterdaad een zake des gebeds is. Aanvankelijk waren deze bidstonden zeer druk bezocht; allengs nam het bezoek echter af, en het kwam gedurende de laatste jaren meermalen voor, dat de opkomst zoo gering was, dat men zich schaamde voor den Dienaar, die van elders overkwam. En al willen we hieruit allermint afleiden, dat de liefde voor onze Hoogeschool bij onze vrienden te Amsterdam achteruitging, er ligt toch in dat slecht bezoeken van deze bidstonden een droef teeken van geestelijke achteruitgang. God de Heere wil er van zijn volk om gebeden zijn en wanneer het gebed verflauwt, zou God de Heere ons straffen kunnen door Zijn zegen ons te onthouden.

De overdracht van het Rectoraat zal Dinsdag te 3 ure in het gebouw van den Werkenden Stand plaats vinden. De af-tredende Rector Prof. Mr. P. A. Diepenhorst zal bij die gelegenheid een redevoering uitspreken, en na verslag van de lotgevallen der Akademie gedaan te hebben, Prof. Dr. C. van Gelderen als nieuwen rector proclameren. Wegens de ernstige tijdsomstandigheden en familierouw van den nieuwen Rector zal ditmaal de gebruikelijke receptie des avonds niet plaats vinden.

Werpt zoo de ernst der tijden, waarin we leven, een schaduw ook op deze feestelijke plechtigheid, niet minder warm en diep gevoeld klimt de bede uit ons hart, dat onze Hoogeschool ook in dit nieuwe levensjaar groeien en bloeien tot heil van ons land en volk, en tot eere van onzen God.

Ons Gereformeerd Theologisch Tijdschrift.

Al kunnen we niet bij elke nieuwe aflevering van dit steeds meer aan degelijkheid van inhoud winnend Tijdschrift de lofropet steken, toch mogen we nu en dan de aandacht onzer lezers nog wel eens

vestigen op het vele goede, dat deze Gereformeerde periodiek ons biedt.

Zoo geeft de pas verschenen Octoberaflevering ons twee leucige artikelen van Prof. Ridderbos en Prof. Grosheide, wier broederlijke samenwerking in het Tijdschrift weldadig aandoet en profetie voor de toekomst moge blijken. Prof. Ridderbos geeft een uitvoerige bespreking, twaalf bladzijden lang, van het jongste werk van Prof. Dr. R. H. Woltjer: *Het Woord Gods en het woord des menschen*. Aan warmen lof en hulde voor dit werk ontbreekt het in deze recensie niet; en voorzover Prof. Ridderbos critiek uitoefent, is deze zakelijk van inhoud, welwillend van toon en opbouwend van strekking. Prof. Grosheide zet zijn bespreking voort van het tekst-critisch systeem van H. von Soden; een ietwat zwaar artikel, maar dat toch uitnemend dienst kan doen om onze predikanten op de hoogte te brengen van de zeer belangrijke pogingen, die door geleerden als Von Soden e.a. worden aangewend, om uit den chaos van handschriften, waarin de tekst van het Nieuwe Testament ons is overgeleverd, tot vaststelling te komen van den oudsten en oorspronkelijk tekst. Met de vroeger gevolgde, vrij oppervlakkige methode om het meeste gezag toe te kennen aan de oudste handschriften en dan het *gatal* te laten beslissen, heeft men gelukkig gebroken. Sinds Westcott en Hort de handschriften naar hun typische afwijkingen in bepaalde groepen of families verdeeld hebben, en zoo gepoogd hebben een genealogischen stamboom van deze handschriften te vormen, is het tekst-critisch onderzoek een reusenschrede vooruitgegaan. Von Soden heeft nu op dien grondslag voortgebouwd en door zeer vernuftig gevonden combinaties trachten aan te toonen, aan wie deze oorspronkelijke typen, die hij L. H. en K. noemt, te danken zijn, waar ze zijn ontstaan en wanneer ze tot stand zijn gekomen; terwijl hij dan door vergelijking met andere vertalingen en citaten bij de Kerkvaders tracht vast te stellen, welke tekst aan deze drieeeling is voorafgegaan, waarmede hij dan meent tot het tijdvak der Apostelen zelf, d. w. z. tot den authentieke tekst te kunnen opklommen. Over de waarde van de door Von Soden gevolgde methode en de door hem gevonden resultaten zal Prof. Grosheide in een slot-artikel zich nog wel nader uitspreken. Maar al bepaalde hij zich thans in hoofdzaak tot een weergeven van Von Soden's arbeid, reeds daarmede bewees hij aan onze predikanten geen geringen dienst. Niet ieder kan zich de weelde veroorloven om zulke dure studieboeken aan te schaffen, en toch is het goed, dat onze predikanten op de hoogte blijven van deze wetenschappelijke onderzoeken. Alleen zal Prof. Grosheide, wien we voor deze interessante mededeelingen zeer dankbaar zijn, wel doen met in de toekomst nog ietwat meer rekening te houden met de capaciteit zijner lezers. De duidelijkheid der voorstelling laat soms door de beknoptheid wel eens te wenschen over; zoo bijv. waar hij eerst de drie grondtypen, die Von Soden L. H. en K. noemt, scherp van elkander onderscheidt en dan na blz. 236 plotseling van één type spreekt, dat nu L. H. K. heet, zonder dat vooraf duidelijk is geworden, wat daarmede bedoeld wordt. Eenige nadere toelichting ware hier niet overbodig geweest.

De moeilijkheden der Zending.

Dat tengevolge van den oorlog in Europa de Zending in geen geringe moeilijkheden verkeert, weet ieder. Nog daargelaten, dat deze Europeesche oorlog, waarbij Christen-natiën in zoo grooten haat en vijandschap tegenover elkander staan, een fatalen indruk op de heidensche volkeren moet maken, maakt ook de financiële crisis, die van dezen oorlog het gevolg is, dat de giften voor de Zending zooveel minder toevloeden en daarom de noodige gelden voor het salaris der zendingen enz. niet meer voorhanden zijn. De grootste moeilijkheid schuilt echter hierin, dat landen als Duitsland, die thans van het wereldverkeer zoo goed als geheel afgesloten zitten, schier elk contact met hun Zendingstations verloren hebben, en moeilijk in staat zijn de noodige gelden aan hun zendingen over te zenden. Nu is het zeker te warden, dat de Engelsche Zendingsgenootschappen aan de Duitschers hebben aangeboden, hun zendingen met geld te ondersteunen, maar het is toch ook begrijpelijk, dat Duitsland dezen steun thans niet heeft aanvaard, en een dezer dagen gehouden Zendingconferentie in Duitsland besloten heeft te antwoorden, dat Engeland deze gelden liever gebruiken moest om de Zendingsgenootschappen in Frankrijk te steunen, die in grooten geldnood moeten verkeeren. Bij de gespannen verhouding tusschen Engeland en Duitsland was wel geen ander antwoord te verwachten. Het ligt dan ook veeleer op den weg van neutrale Staten, zoals bijv. Amerika, om in dezen de helpende hand aan de Duitse Zending te bieden, en we verheugen er ons in, dat de bekende John Mott uit Amerika is overgekomen om met de Duitse Zendingsgenootschappen in dien zij besprekingen te houden. Toch is met deze hulp van Amerika de zaak zelf nog niet tot een behoorlijke oplossing gebracht. Wanneer Christen-natiën oorlog voeren, behoort er een weg te worden aangewezen, waardoor hun *zendingsarbeid* niet het kind van de rekening wordt. Vooral een natie als Engeland, die zelf zooveel voor de Zending doet en die op zendingengebied aan alle volkeren van Europa een uitnemend voorbeeld heeft gegeven, behoort maatregelen te nemen, om te zorgen, dat het zendingswerk der andere Europeesche volkeren door den oorlog geen schade leed. Indien Nederland, wat God genadiglijk verhoede, zelf in den oorlog betrokken werd, door dat Engeland bijv. onze kusten blokkeerde, zou elke commu-

nicatie met Indië afgesneden wezen en de mogelijkheid om voor onze zendingen te zorgen, geheel ophouden. Engeland is nu eenmaal ter zee oppermachtig; het beheerscht het zeer vloet alle communicatie over den Oceaan; het kan, wanneer het wil, elke gemeenschap tusschen ons land en zijn Koloniën beletten. Zelfs het telegrafisch verkeer kan zonder Engelsche goedvinden niet meer plaats vinden. Maar daarom te meer behooren de Christenvolkeren te zorgen, dat de Zending ongestoord haar gang kan gaan en zij althans niet de dupe van deze vexatoire maatregelen worde. Nu hebben wij alleen Zendingstations in onze Koloniën, maar Duitsland heeft zijn Zending veel verder uitgestrekt en arbeid niet alleen in zijn eigen Koloniën, maar ook daarbuiten in Azië, in Afrika en in Amerika. Onze eigen Koloniën zijn daar getuigen van. Door Duitsland van het wereldverkeer af te sluiten en alle geldver-zending naar het buitenland zoo goed als onmogelijk te maken, wordt aan den Duitschen Zendingarbeid een zware slag toegebracht. Totdusver heeft men bij de tractaten, door de groote Mogendheden voor het geval van oorlog gesloten, met deze moeilijkheid geen rekening gehouden. Toch zou er zeker wel een uitweg te vinden wezen, waardoor de zorg van de Zendingsgenootschappen of zending Kerken voor haar zendingstations ongestoord kon voortgaan, bijv. door de bepaling, dat brieven en gelden voor de Zending bestemd, mits onder behoorlijke controle, ook door met elkaar oorlog voerende Mogendheden zouden doorgezonden worden. Maar welk middel hier ook op gevonden worde, alle Christenvolkeren in Europa hebben te veel belang bij dezen Zendingarbeid, dat dan deze de dupe van den oorlog zou mogen worden. De Zending moet evenals het Roode Kruis neutraal blijven. Het politiek belang moet hier ondergeschikt worden aan het hooger belang van de uitbreiding van Christus Koninkrijk.

Huwelijken met ongedoopten.

In meer dan een Kerk komt de vraag voor, of het geoorloofd is een huwelijk kerkelijk te bevestigen tusschen een lid der gemeente en een persoon, die nog niet gedoopt is. Wanneer nu zulk een ongedoopte een publiek ongelovige is, die van Christus niets weten wil, en met alle Christelijke religie heeft gebroken, is men wel algemeen van oordeel, dat zulk een huwelijk kerkelijk niet bevestigd mag worden. Zulk een huwelijk gaat toch lijnrecht in tegen het Woord Gods, dat elke verbintenis tusschen een gelovige en een ongelovige verbiedt; op zulk een huwelijk kan derhalve de zegen Gods niet rusten, en de Kerk mag nooit, door zulk een huwelijk te bevestigen, toch den schijn op zich laden, alsof zij zulk een huwelijk goedkeurde of toestond. Maar anders staat het geval, zoo meent men, wanneer deze ongedoopte geen beslist ongelovige is, maar veeleer belangstelling in de Christelijke religie toont; hem niet toedienen van den doop alleen te wijten is aan verzuim of onkerkelijk leven van de ouders, en de betrokken persoon thans zijn begeerte te kennen heeft gegeven om gedoopt te worden, maar het catechetisch onderwijs, dat aan de doopsbediening vooraf behoort te gaan, nog niet of niet genoegzaam ontvangen is. In zulke gevallen aarzelt men, en sommige Kerken meenen zelfs, dat het ongedoopte zijn dan geen beletsel behoeft te wezen om toch de kerkelijke huwelijks-sluiting maar vast te laten doorgaan. Waar dit geval zich reeds in meer dan één kerk voordoet en de meeningen niet eenparig zijn, is het misschien niet ondiensig, deze vraag ook publiek in *De Herant* te behandelen.

En dan zij in de eerste plaats opgemerkt, dat wat ons positief kerkrecht betreft, er wel geen twijfel over kan bestaan, dat onze Kerken zulk een huwelijk niet kerkelijk mogen bevestigen. De uitspraken onzer nationale Synodes zijn op dit punt zoo beslist en stellig mogelijk. Reeds op de Generale Synode van 's Gravenhage in 1556 werd op de vraag, of men een gedoopt persoon met een ongedoopte zal mogen trouwen, geantwoord: „dat zulks niet gera-den is, dewijl de ongedoopte persoon door verwerping des doops niet kan gerekend worden in het verbond Gods te zijn en ook zulk een trouwen voor de gemeente aan groote lastering onderworpen is.“ (part. vr. 9) Ook verschillende prov. Synodes in Zuid-Holland herhaalden deze beslissing, en waar er toch telkens weer oppositie kwam, besloot de Zuid-Hollandse Synode van 1606, dat men de redenen, waarom zulke huwelijken ongeoorloofd waren, te schrift zou stellen en aan de Generale Synode zou doorzenden tegelijk met een weder-legging der contrarie redenen. Ds. Beclus aan wien deze opdracht gegeven werd, heeft haar uitgevoerd; het stuk is op de Zuid-Hollandse Synode van 1618 goed-gekeurd, en na door Voetius nog wat aan-geveuld en verbeterd te zijn, naar de Gene-rale Synode van Dordrecht gezonden. Zoo is de zaak op de Generale Synode van Dordrecht in 1818/1619 weder aan de orde gekomen, en deze Synode heeft toen, nog veel beslister en krasser dan haar voorgangster over deze huwelijksbevestigingen een afkeurend oordeel uitgesproken: „de huwelijken, zoo staat in de 162e zitting te lezen, van *diegenen, die door den doop de Christelijke Kerk nog niet ingelijfd zijn, behoort men niet den publieken en solem-nellen zegen in de Kerken gebruikelijk niet te bevestigen over en aler zij hun doop ontvangen hebben*.“ Het verbod is dus zo-stringent mogelijk. *Voor en aler* de be-trokken persoon den doop ontvangen heeft, mag zijn huwelijk niet kerkelijk bevestigd worden. De vraag is dus niet, of zoo

iemand catechetisch onderwijs ontvangt en zich bereid heeft verklaard om gedoopt te worden. Zoolang hij nog niet door den doop in de Kerk is ingelijfd, kan en mag de Kerk zulk een huwelijk niet kerkelijk bevestigen. Ook onze grootmeester in het Kerkrecht Voetius, oordeelt hier niet anders over in zijn *Politie Ecclesiastica* t. II, p. 117 en v.v. en geeft hiervoor in den breede de redenen op.

En niet alleen, dat zoo de stellige uit-spraken onzer Generale Synode een derge-lijke huwelijksbevestiging verbieden, maar in de tweede plaats mag hier wel aan toe-gevoegd, dat onze vaders niet zonder af-doende redenen aldus geoordeeld hebben. Het uitvoerige geschrift van de Zuid Hol-landsche Synode in 1618 gesteld en dat Voetius in zijn geheel meedeelt, met de wederlegging der contrarie redenen hier in zijn geheel over te nemen, zou te veel plaats vergen. Het is ook voldoende het hoofdargument hier weer te geven. Heel ons huwelijksformulier gaat uit van de ge-dachte, dat men te doen heeft met *ge-loovigen*; het is een broeder en zuster, die hier voor de gemeente komen om hun huwelijk te laten bevestigen en over dat huwelijk Gods zegen te vragen. Zevonden dan ook genoemd „mede erfgenamen des eeuwigen levens“. En dat alles geschiedt natuurlijk niet in subjectieven zin, alsof de Kerk daarom onderzoek zou te doen hebben naar hun persoonlijke bekeering, maar in ob-jectieven zin, d. w. z. dat de beide personen krachtens hun behooren tot de Christelijke Kerk daarom als geloovigen beschouwd worden. Alleen wanneer dit laatste vast-staat, mag de Kerk het huwelijk van haar kant bevestigen en den zegen Gods over dit huwelijk uitspreken. Ontbreekt deze objec-tieve waarborg, doordat één der beide personen nog ongedoopt is en dus ook niet in de Kerk van Christus is ingelijfd, dan kan de Kerk zulk een persoon ook niet voor een gelovige, voor een broeder of zuster, voor een mede-erfgenaam des ewi-gen levens houden, en kan de zegen Gods over zulk een huwelijk ook niet worden uitgesproken. Natuurlijk kan het zeer goed wezen, dat zulk een ongedoopte toch den indruk maakt wel ernstig naar Christus te zoeken; maar zoolang hij nog niet gedoopt is, kan en mag de Kerk hem niet officieel de kwaliteit van gelovige toekennen. En dit zou ze toch doen door het huwelijk van zulk een persoon kerkelijk te bevestigen. Heeft men daarom te doen met personen, die wel de begeerte te kennen geven om gedoopt te worden, maar nog niet ge-noegzaam zijn onderwezen, dan behoort het huwelijk als regel te worden uitgesteld, totdat het onderwijs is afgelopen en het oog-enblik is aangebroken, dat de doop bedien kan worden. Maar *voor en aler* hij gedoopt is, kan, gelijk de Synode van Dordt zoo per-tinent uitsprak, de Kerk zulk een huwelijk niet kerkelijk bevestigen. Omdat de kerke-lijke huwelijksbevestiging alleen dan geoor-loofd is wanneer het een Christelijk huwe-lijk geldt, d. w. z. een huwelijk tusschen twee personen, die beide als *geloovigen* bij den Kerkeraad bekend zijn. En deze God-delijke ordinantie, die door den Apostel Paulus in II Cor. 6: 14 is uitgesproken, mag niet terzijde worden geschoven uit menselijke overwegingen, of omdat men zoo gaarne spoedig trouwen wil en geen geduld heeft om op den doop te wachten.

Een dubbel gevaar.

Bij al de schrikkelijke rampen, die de oorlog over Europa brengt, dreigt nog een dubbel gevaar voor de Christelijke Kerk.

Vooreerst dat het werk der Zending daar-door het meest zal benadeeld worden en voor jaren zal worden achteruit gezet. Of het juist is, dat de Mogendheden zich ver-bonden hadden bij tractaat, om, wanneer in Europa een oorlog uitbarstte, althans in Afrika elkaanders koloniale bezittingen met rust te laten, ten einde de inlandsche bevolking buiten den oorlog te houden, laten we in het midden; maar wel begrip-pen we, hoe de zendingen bitter kla-gen, dat door het overbrengen van den oorlog naar de koloniën het zending-swerk groot gevaar loopt. In deze wilde streken, waar de natuervolkeren alleen door de overmacht van de Euro-peesche cultuur in bedwang worden ge-houden, en waar de Zending onder de schuts van deze Europeesche cultuur veilig kon gedreven worden, is er niets fatale-r denkbaar, dan dat de Europeesche mach-thebbers elkander te lijf gaan, met wapen-geweld elkaars koloniën vernielen en daar-door alle macht en gezag over de inlandsche bevolking dreigt te laten gaan. Te droe-ver is dit, omdat, gelijk algemeen erkend wordt, over het lot der koloniën toch niet be-slist wordt door den oorlog in de koloniën zelf, maar door den oorlog in Europa. Wie in Europa de overwinning behaalt, zal bij het sluiten van den vrede, ook over de koloniale bezittingen te beslissen hebben. En waarom dan zonder eenige dwingende noodzakelijkheid aan deze heidensche stam-men het schouwspel gegund van Christelijke natiën, die elkaar ten bloede toe bevechten?

En niet minder gevaarlijk schijnt ons in de tweede plaats het feit, dat de Euro-peesche natiën zich niet ontdien, heidensche hulptroepen te laten aanrukken om in Europa mede te strijden in den volkeren-krig. Frankrijk riep zijn inlandsche troepen uit Algiers en Marokko te hulp, Engeland laat hulptroepen uit Indië aanrukken, en zelfs zou, naar verluidt, ook een leger Japanners op weg zijn, om door Azië en Rusland heen naar 't slagveld te worden gevoerd. Welk een gewaagd spel hiermee gespeeld wordt, behoeft wel niet te worden gezegd. Wat indruk moeten deze heidensche volkeren wel ontvangen van een Christelijk Europa, dat aldus zichzelf verscheurt? Ook in de